

Wójcik, Zbigniew

Wystawa darów dla Biblioteki Narodowej

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 23/3-4, 809

1978

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Forma, w jakiej przedstawiony został Staszic (myśliciel z porzuconą książką) oraz doskonale proporcje figury wskazują, że jest to dzieło wybitnego rzeźbiarza. Z tych względów domyślamy się, że rzeźba mogła wyjść spod dłuta Wiktora Łodzi-Brodzkiego, bądź jego uczniów. Do takiego sądu skłania porównanie posągu Staszica z rzeźbionym w marmurze przez Brodzkiego pomnikiem Mikołaja Kopernika¹. Są to dzieła bardzo podobne koncepcyjnie (m. in. porzucone księgi, zamyslenie postaci) i jednakowo precyzyjne niektóre detale rzeźby (np. stopy, fragmenty szat, układ rąk). Gdyby w rzeczywistości rzeźba Staszica pochodziła z kręgu Brodzkiego, wówczas należałoby ją datować na drugą połowę XIX w. Miejscem jej wykonania mogła być Warszawa, w której artysta bywał wielokrotnie. Rzeźbę zapewne wykonano na zlecenie osoby prywatnej, co tłumaczyłoby brak o niej wiadomości w dotychczas opublikowanych biografjach Staszica.

Tadeusz Bieńkowski, Zbigniew Wójcik
(Warszawa)

WYSTAWA DARÓW DLA BIBLIOTEKI NARODOWEJ

W dniach od 13 do 24 IV 1978 r. zorganizowano w Warszawie pokaz pt. *Dary dla Biblioteki Narodowej (wybór z lat 1976—1977)*. Stanowił on ekspozycję w ramach obchodów 50-lecia tej instytucji. W salach wystawowych Pałacu Rzeczypospolitej pokazano skromną część eksponatów, które wpłynęły do zbiorów w dwóch ostatnich latach.

Na wystawie znalazło się szereg druków interesujących od lat historyków nauki i techniki. Przede wszystkim wspomnieć należy o pozyskaniu przez Bibliotekę Narodową klocka zawierającego m. in. Walentego Roździeńskiego *Officina ferraria*, publikację wydaną w Krakowie w 1612 r. Kłoczek ten, jak wiadomo, odnaleziony został w okresie międzywojennym w Bibliotece Kapitulnej w Gnieźnie. Pracował na nim później Roman Pollak, który w 1962 r. — wspólnie z Mieczysławem Radwanem i Stanisławem Rospondem wydał w całości *Officina ferraria* z komentarzem literackim, językoznawczym i technicznym. Ukazały się zresztą inne wersje tego dzieła, a m.in. polska (w 1948 r.) i angielska (w 1976 r.).

Oryginał pracy Roździeńskiego po 1962 r. zaginął. Niewątpliwie miał go przed tym prof. Kornel Wesołowski, ale po jego śmierci zainteresowanym nie udało się natrafić na ślad klocka. Jak się okazuje, znajdował się on u rodziny, która ofiarowała go ostatnio Bibliotece Narodowej.

Być może u nowego właściciela ten doskonale zachowany starodruk będzie lepiej strzeżony.

Na pokazie Biblioteki Narodowej eksponatami o szczególnej wartości były zaletki kartograficzne. Pokazano m. in. mapę morską środkowego Bałtyku Piotra Coosa z 1696 r., mapę Prus Wschodnich i Zachodnich Jana Fryderyka Enderscha z 1758 r., a także mapę geologiczną Wołynia G. Ossowskiego z 1880 r. (ta ostatnia była darem dr A. Czarnieckiego z Krakowa).

Zbigniew Wójcik
(Warszawa)

EDMUND ROMER O EUGENIUSZ ROMERZE

W latach 1960—1964 opublikowano 4 tomy *Wyboru prac* Eugeniusza Romera. Uczniowie wybitnego geografa zaopatrzyli tomy te w komentarze omawiające

¹ Fotografję rzeźby postaci Mikołaja Kopernika zamieścił J. Roszkowski w artykule pt. *Katalog zbiorów Kopernika w Muzeum Narodowym w Rapperswyllu* („Kosmos” R. 24:1900 s. 528-557).